

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput V. (a) Gregorius IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

CAPUT V.

(a) Gregorius IX.

EUm, pro quo te fidejssorem obligasti, si diu in debiti solutione cessavit, aut dissipare bona cœpit, seu super hoc condemnatus fuisti, jure poteris convenire, ut te à fidejssione debeat liberare,

NOTÆ.

I. (a) **G**regorius. Qui præsentem constitutionem depromptit partim ex l. Lucius 38. §. 1. ff. mandati, partim ex l. fidejssor 10. C. de fidejssor. l. fidejssor 45. ff. hoc tit. ut notavit Cujacius in cap. 3. hoc tit. In præsentem ergo Gregorius tres casus proponit, & exponit, in quibus fidejssor agere potest contra reum principalem, ut eum ab obligatione liberet antequam pro eo satisfaciatur. Primus est, cum debitor morosè diu in solutione cessavit, quem exposui supra in cap. 3. Secundus est, si debitor cœpit labi facultatibus, & ad inopiam vergat; justa enim causa evitandi periculum adest, si debitor bona dissipet, l. fidejssor 10. §. 1. C. hoc tit. quod etiam procedere tam in contractibus bonæ fidei, quam stricti juris, contra Gossiam, Alciatum, Cujacium, & alios probat nonnullis relatis Petrus Barbosa in l. in omnibus 41. ff. de judiciis, qui probat contra Castrensem, ut etiam si paupertas, vel jactura bonorum, non culpâ debitoris, sed casu fortuito supervenerit, adhuc debitor cogatur fidejssorem ab obligatione eximere, & merito; nam si medio tempore reus, aut fidejssor labatur facultatibus, debitori etiam succurritur, l. 10. in fine, ff. qui satisd. cog. l. 4. ff. ut in possess. legat. l. 4. ff. de prætor. stipul. l. 41. ff. de pet. heredit. l. 14. §. 2. ff. de constit. pecun. l. 5. C. de sponsalib. sed si jam lapsus erat facultatibus reus cum fidejssor intercessit, non succurritur fidejssori, nec potest agere ut à fidejssione liberetur, l. si is à quo ff. ut in possess. ut contingit in creditore, qui fidejssores pauperes accepit, qui non potest alios petere, l. 3. ff. hoc tit. l. 1. §. illud, ff. de separar. licet in marito vergente ad inopiam favore dotis contrarium observetur, l. si cum 22. §. si mulier, ff. solut. matrim. Ne enim indotata remaneat uxor, maritus cogitur, etsi jam tempore contracti matrimonii cœpisset facultatibus labi, novam securitatem dare. Si ergo reus principalis cœperit bona dissipare, facultatibusque labi, potest fidejssor agere ante solutionem ad indemnitatem, seu ut ab obligatione liberetur. Nec contrarium probat textus in l. ultima, ff. de contraria actione tutela. ibi: Si tutor pro pupillo se obligavit, habet contrariam actionem, & antequam solvat. Et quibus verbis deducitur, fidejssorem semper posse agere, & antequam solvat: ergo si cœperit facultatibus labi reus principalis, si non, semper fidejssor ante solutionem agere potest. Pro cujus difficultatis solutione dicendum est cum Cujacio, lib. 2. observ. cap. 26. tutorem pro pupillo duplici modo obligari posse. Primò circa novationem, fidejssor, seu constituendo se soluturum finito tutelæ officio, cum ipse à tutoribus pupillaribus conveniri non possit: nec ipse ante

solutionem etiam rectè agit contrariâ tutelæ actione, l. 5. ff. quando ex factis tutoris, l. tutor 28. ff. de administr. tut. l. cum quidam, C. eod. tit. l. ultima. §. ult. ff. ut legatorum nomine, ut regulariter in aliis fidejssoribus contingit. Secundo modo obligari potest tutor pro pupillo novatione factâ, & in se translatâ obligatione; quo casu cum statim ipse possit conveniri, etiam contrariò judicio tutelæ agere valet, ut liberetur, exemplo curatoris Republicæ, qui si administrationis tempore se obligavit novatione factâ post depositum officium, conveniri potest statim, atque ideo etiam antequam solvat in Republicam agere potest, l. 3. §. in eum, ff. de administrat. rerum; quo casu procedit textus in dicit. l. ultim. ut docuit Cujacius ubi proxime.

Secundò oblat textus in l. fidejssor 26. ff. de pignor. ubi cum debitor principalis magno are alieno obstrictus esset, fidejssor non egit ad indemnitatem, ut securus redderetur, sed potius impetravit à potestate, ut pignora debiti causa traderentur, ut satisfacere possit creditoribus, & cum ipsis rebus traditis adhuc creditoribus non satisfecisset, hæres debitoris principalis paratus satisfacere petiit sibi pignora restitui. Et Consulutus Modestinus respondit, pignora à fidejssore restituenta esse hæredi debitoris. Quod quidem Modestini responsum difficile valde est ex sequentibus. Primò dum supponit, fidejssorem potius pignorum dominum impetrasse, quam petisse, ut ab obligatione liberaretur, cum debitor principalis cœpisset facultatibus labi: ergo quia nec eo casu agere fidejssor ad indemnitatem potest. Secundò dum etiam supponit fidejssorem dominum pignorum impetrasse à Potestate, cum tantum Princeps eo casu dominum concedere possit, l. eleganter, ff. de pignorat. action. l. debitor 59. ff. ad Trebel. l. si is qui in aliena, §. penult. Et ultim. ff. de acquir. rer. domini. l. 1. 2. & 3. C. de jure domin. imper. Tertio, quia eo casu post additum pignus creditori competeat debitori jure antiquo annus, hodie biennium ad lutionem pignoris, l. 3. C. de jure domin. imper. dicit. l. si is qui 63. de acquir. rer. domin. Sed ut suo ordine his difficultatibus satisficiamus, primæ respondendum est, in ea specie reum principalem jam tempore fidejssoriarum obligationis fuisse magno are alieno gravatum, non autem fuisse postea facultatibus lapsus; quod facile suadet si observemus, creditorem non solum fidejssorem accepisse, verum & pignora. Unde cum ipse postea non cœpisset bona dilapidare, non poterat fidejssor beneficio præsentis textus uti, sed potius pignorum dominum impetrare. Secundæ difficultati ut satisficiat Cujacius in eo textu, lib. 4. resp. Modest. pro illis verbis, impetravit à Potestate, legitur impetravit à Principe. Sed ut eruditè probat Merillus lib. 3. ex Cujacio

Cujacio *cap. 13.* mendum hoc minus necessarium est, quia Princeps verbo Potestatis plerumque comprehenditur, & significatur, ut apud D. Mattheum *cap. 8.* ibi: *Nam ego sub potestate constitutus, id est sub Cæsare.* Tertie tandem difficultati respondendum est, quod cum pietatis intuitu permittatur ipsi debitori intra annum pretio oblato pignus luere, & beneficium hoc sit personale, non transit ad hæredes ipsius debitoris: quare si fidejussor in specie textus *in dict. l. 26.* creditoribus satisfecisset, hæredes debitoris audiendi non erant, sed quia fidejussor creditor non satisfaciebat, ideo pignora in eo casu hæredibus debitoris restitui jubentur: docent Cujacius, & Merillus *ubi supra.*

Tertius casus contingit si jam condemnatus fuit fidejussor, licet nondum solverit creditori; nam justam causam timoris habet, *dict. l. Lucius 38. §. 1. l. si mandatu 45. §. sed si mandavero, ff. mandati, l. fidejussor. 45. ff. hoc tit.* non enim cogitur pati detractionem in carcere, vel cedere bonis; & ignoscendum est ei, si in tempus parcat pudori suo, *l. Quintus 48. ff. mandati l. 1. C. qui bonis cedere: optimè Donellus in l. 10. num. 6. C. mandati, §. lib. 13. comment. cap. 13.* per sententiam enim condemnatus jam de proximo soluturus, & ita habet statim actionem mandati; ad quem casum refert textum *in l. si ei cui 11. ff. mandati, Faber in ejus rationali;* licet in materia evictionis res non dicatur evicta per sententiam, nisi sententia executioni mandata sit. Rectè autem Scævola *in dict. l. fidejussor 45.* docuit hoc casu indemnem præstare fidejussorem, ad officium judicis pertinere, quia cum ante solutionem fidejussoris non adimpletur mandatum, non potest agi actione mandati directa, sed utili, ut docent Donellus *dict. cap. 13. vers. secunda, Bobadilla lib. 5. polit. cap. 1. num. 86. Villadiego in forma libellandi, num. 130. Barbosa in presenti, num. 8.* licet non me lateat, dari nonnullos casus, in quibus fidejussor ex speciali ratione antequam solvat actione mandati agere possit, ut *in l. si procuratorem 8. §. penult. vers. sed et sicra, l. idem 10. §. et Papinianus, l. si vero 12. §. si adolescens, l. si quis 27. §. qui mandatum, l. si quis 50. ff. mandati, Lucius 24. ff. hoc tit.*

His tribus casibus in præsentia à nostro Gregorio relatis alios quatuordecim adjungit Menochius *dict. casu 51.* & nonnullos Antonius Gomez *variar. capite 13. num. 10.* Christineus *tom. 1. decis. 138.* Barbosa *hic. num. 12.* quos sigillatim disputare instituti nostri non est; ille tamen apud omnes receptus videtur, videlicet, si ab initio fidejussor ad tempus, id est ad duos annos, obligetur, & postea terminus obligationis principalis prorogetur infcio fidejussore, omnino eum in futurum non obstringi, in præteritum verò, seu respectu obligationis, pro qua intercessit, illum efficaciter obligatum manere. Exemplum ponit Mattheus Colerus *de processu*

executivo cap. 10. num. 310. cum quis fidejussit pro officiali, & rationibus ejus in annum; sed expleto eo officium prorogatum fuit inconsulto fidejussore; quo casu dicimus fidejussorem teneri quidem, sed tantum de periculo prioris anni, quo solo fidejussor fuit; non autem temporis futuri, seu annorum insequentium. Probant textus *in l. si unus 27. §. si cum reo, l. ultim. ff. de pactis, l. item queritur 13. §. qui impleto 11. ff. locati, l. si cum Hermes 7. C. eod. l. si fidejussor 27. C. hoc tit.* docent Latè, utiliterque explicant Valenzuela *consil. 9. ex num. 20.* Noguerol. *alleg. 21. per totam, Barbosa voto 86.* Cancerius *lib. 1. var. cap. 14. ex num. 40.* Heringius *dict. cap. 20. §. 12.* Pirrus Maurus *sect. 10. §. 44.* Ratio est, quia aperte constat eum, qui ad tempus fidem suam interponit, nolle post id tempus obstringi; & ita extra verba, & conventionem fidejussio non est extendenda, cum sit contractus stricti juis, *l. quidam 95. ff. de verb. obi.* Hinc rescriptum est, fidejussorem, qui in certum tempus judicio sibi aliquem promittit, in tantum tempus dumtaxat teneri, in quantum se obligavit, *l. si fidejussor 27. vers. nisi incertum, C. hoc tit.* Et respondit Labeo *in l. Labeo 25. §. ultimo, ff. de recept. si in primo compromisso per fidejussores cautum fuerit, & iidem in sequenti fidejubere noluerint, alios in eo adhibendos.* Nec obstat pignorum, & fidejussorum parem causam esse, *l. promissor 21. §. ultimo, ff. de constit. pecun. l. 1. §. jubet 9. ff. de collat. bonor. l. 4. §. adduci 8. ff. de fideicommiss. liberz.* sed in reconductione pignora prioris obligationis obligata manent: igitur & fidejussor in tacita reconductione tenebitur. Nam responderetur, quod revocata tacite conductio vinculis pignorum renovata censetur; quia sunt ipsius conductoris, qui ultra se in nova obligatione constituit, non autem si alius pro eo res suas obligavit. Nam tunc idem dicendum est de pignoribus, ac dicimus de fidejussore, *l. item 13. §. ultimum, ff. locati:* docuit Arnoldus Vinius *lib. 2. select. cap. 41.* Nec etiam obstat tempus non esse modum tollendi obligationem, *l. obligationum 44. §. 1. ff. de obl. et act.* nam cum fidejussoris obligatio certo tempore circumscribitur, & limitatur, id non tam eò spectat, ut tempore obligatio finiatur, quam ut ne post illud tempus, aut pro alterius temporis obligatione fidejussor teneatur; quemadmodum si cum ducenta deberentur, in centum fidejussor datus est; nemo enim dicit fidejussionem respectu residui finitam esse: at sicut summa, ita & dies pars est stipulationis, *l. 1. §. 2. ff. de edondo, Faber in suo Codice, tit. de fidejuss. diffinit. 25.* Heringius *dict. cap. 20. §. 18. n. 4.* Huic casui alium adjungit Arnoldus Vinius *dict. lib. 2. cap. 42.* cum non tempus obligationis, sed dies solutioni adjecta prorogatur; quo casu contra communem Interpretum sententiam defendit fidejussorem etiam prorogata solutionis die teneri.